

NOTITIES UIT DE IJSELMEERPOLDERS (4) *DISCINA ANCILIS* IN FLEVOLAND

Atte van den Berg
Wittemerslag 17, 8131 WH Wijhe

Berg, T.A. van den, 1998. *Discina ancilis* found in the province of Flevoland. *Coolia* 41(3): 174-175.

Discina ancilis (synonym *D. perlata*) has been recorded for the fourth time in the Netherlands. A newly observed feature is that the appendages of the spores and the spore ornamentation appear quite late in the spores' development.

Op de eerste voorjaarsexcursie van de Werkgroep Mycologisch Onderzoek IJsselmeerpolders werd op 18 maart 1998 een bezoek gebracht aan kavel 47 in de boswachterij Roggebotzand, waar een proefvak ligt, dat we sedert 1988 viermaal per jaar bezoeken. Dit proefvak ligt in een *Picea*-opstand, die in 1960 is aangeplant. Bij het teruglopen naar het pad vonden Gerrit van Duuren en schrijver dezes een vijftal exemplaren van een vrij grote bekerzwam. Geen van de excursiegangers wist welke soort dit zou kunnen zijn. Een tweetal exemplaren werd door mij meegenomen voor nader onderzoek.

's Avonds bleek dat deze exemplaren bijna geen sporen produceerden. Ook in de asci waren nog geen sporen te vinden. In acht preparaten werden in totaal vijf sporen gevonden van 20-27 x 10-13 μ m, glad, hyalien, ellipsvormig met één of drie oliedruppels. De ascustoppen kleurden niet blauw in Melzers reagens. De sleutel van Breitenbach & Kränzlin (1981) volgend kwam ik uit op *Disciotis venosa* (Grote aderbekerzwam), maar aangezien ik deze soort vrij goed ken van het landgoed 'De Gelder' in Wijhe waar ik hem ieder jaar aantref in een perceel met *Juglans*, nam ik dit niet zo maar aan.

Gelukkig schrijven Breitenbach & Kränzlin (1981, bij afb. 10) dat er verwisselingsmogelijkheden zijn met *Discina melaleuca* en *D. perlata*. De macroscopie van onze vondst kwam goed overeen met de beschrijving van *D. perlata* in Breitenbach & Kränzlin (1981, afb. 31). Alleen de afbeelding is hier veel lichter van kleur dan die van onze vondst. In 'Pilze' van Ryman & Holmåsén (1992, p. 614) staat een foto die erg op onze exemplaren lijkt.

Op 25 maart ben ik op weg naar de volgende excursie van de werkgroep langs het Roggebotzand gereden en heb een tweetal stukjes van twee exemplaren gehaald. Er bleken nu meer vrije sporen te zijn, zodat de determinatie zonder problemen verliep. Het resultaat was *Discina perlata* (Grote voorjaarsbekerzwam), die volgens het 'Overzicht' (Arnolds & al., 1995) nu *D. ancilis* (Pers.) Sacc. heet en slechts driemaal eerder in Nederland aangetroffen is.

Beschrijving

De meegenomen vruchtlichamen waren resp. 54 x 52 en 90 x 70 mm; enigszins afgeplat bolvormig tot scheef bekervormig. Het hymenium roodbruin tot donkerroodbruin, zeer onregelmatig van oppervlakte door bulten, groeven en richels. De rand is onregelmatig gegolfd. Bij beschadiging komt weinig, kleurloos vocht te voorschijn. Het receptaculum is bleek lichtroze, glad, iets berijpt en voorzien van afgeronde ribben, die vanuit de crème-witte steel komen. De steel is in het substraat verzonken en krachtig geribd (doorsnede respectievelijk 23 en 24 mm).

De rijpe sporen meten met inbegrip van de aanhangsels 27-39 x 13-15 μm , zij zijn hyalien, ellipsvormig met aan de uiteinden twee aanhangsels van 2-4 μm lengte en voorzien van één grote en twee kleinere oliedruppels. De asci kleuren niet blauw in Melzers reagens. De parafysen zijn recht, soms vertakt, gesepteerd met een bruine, fijn korrelige inhoud; de topcel is tot 8 μm breed.

Volgens Breitenbach & Kränzlin (1981), Kuyper (1995), Marchand (1971), McKnight (1969), Moser (1963) en Ryman & Holmåsén (1992) is de soort vermoedelijk saprotroof en komt hij voor in naaldbossen.

De sporen krijgen klaarblijkelijk pas bij rijping de aanhangsels aan de polen. Waarschijnlijk is het dus dat de fijne wratjes en het fijne netwerk, waar Breitenbach & Kränzlin (1981) en Ryman & Holmåsén (1992) over spreken, in een nog later stadium optreden. Dit geldt misschien ook voor de kleur en vorm van de aanhangsels, welke bij Breitenbach & Kränzlin (1981, afb. 31) donkerder en puntiger zijn weergegeven dan bij Marchand (1971, sporen afb. 99).

De exsiccata bevinden zich thans in het Rijksherbarium te Leiden.

Door de goede verstandhouding, die de leden van de werkgroep in de loop van de tijd met de terreinopzichters van het Staatsbosbeheer hebben gekregen, bestaat er een grote kans dat de vindplaats bescherming zal krijgen.

Met dank aan Ger van Zanen voor het beschikbaar stellen van het werk van McKnight, de controle van de exsiccata en het kritisch doorlezen van het concept van dit artikel.

Literatuur

- Kuyper, Th.W. 1995. *Discina* (Fr.) Fr., p. 634 in: Arnolds, E., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. (red.) 1995. Overzicht van de Paddestoelen in Nederland. Nederlandse Mycologische Vereniging, Wijster.
- Breitenbach, J., Kränzlin, F. 1981. Pilze der Schweiz, Band 1. Ascomyceten. Verlag Mykologia, Luzern.
- Marchand, A. 1971. Champignons du nord et du midi, Tome 1. Société Mycologique des Pyrénées Méditerranéennes, Perpignan.
- McKnight, K.H. 1969. A note on *Discina*. Mycologia 61: 614-630.
- Moser, M. 1963. Höhere Phycomyceten und Ascomyceten. Band IIa in: H. Gams, Kleine Kryptogamenflora. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- Ryman, S., Holmåsén, I. 1992. Pilze. Thalacker Verlag, Braunschweig.